

logatov glede podpore za prehrano otrok in glede denarnih sredstev od vlade. Na seli se je govorilo tudi o tem, da alirane vlade drugače postopajo z Avstrijo kakor z Madžarsko.

+ Poneverjenja pri 115. italijanskih polkih. Že nekaj časa sem se je govorilo o velikanskem poneverjenju in škodo raznih polkovnih poveljnikov. Te dni se je stvar naznanila. Ugotovilo se je, da je bila na tozadevnem delu cela družba bivših vojakov, ki so prihajali s poneverenji listinami k raznim polkom in si dali izplačevati odpuštnice in druge pristojbine odpuščenih vojakov. Tatinsko družbo je vodil neki Simoni, ki je izdal članom družbe poneverjene z dokumenti s pečatom neke bolnišnice. Oropanji je bilo na ta način kakih 115 polkov za razne svote in skupnem znesku nekoliko milijonov.

+ Delegacija češkoslovaških sindikalistov poide v Rusijo. Sindikalistične organizacije čeških delavcev so sklenile da pošljejo v Rusijo posebno odposlanstvo, da prouči sedanje ruske razmere.

+ Češkoslovaška zasedla Cmun. Ozemlje Valice in Vitorac v Spodnji Avstriji z železniškim vozliščem Cmun, ki ga je mirovna konferenca prisodila Čehoslovaciji, je bilo zasedeno preteklo soboto od češkoslovaških čet. Zasedba se je izvršila brez incidentov.

+ Cenzura v zasedenem ozemlju ostane še v veljavi. Iz Rima javljajo, da je poslanec Malatesta dobil na svoje vprašanje, naslovljeno na ministrskega predsednika, ali se namerava odpraviti cenzura v zasedenem ozemlju, opustiti tozadevne avstrijske zakone, odgovor, da je v zasedenem ozemlju, z majhnimi izjemami v veljavi prejšnja zakonodaja. Vlada je že predložila zakonski načrt za aneksijo Tirola, kjer se bodo uveljavili italijanski zakoni, prilagoditvi jih z doslej veljavni zakoni. Sodniške oblasti v zasedenem ozemlju morajo še vedno po določbah avstrijskega zakona dati zapleniti list, če krši določbe tega zakona.

+ Razprava o sprejemu nemških neodvisnih socialnih demokratov v tretjo internacionalo. Te dni se vrši v Moskvi drug zbor tretje internacionale, kjer so razpravljali tudi o sprejemu nemških neodvisnih socialnih demokratov v tretjo internacionalo. Lenin je povedal v razpravi da ne zaupa neodvisnim, ker politika, ki se bolj naslaja in terorizma ne more eksistirati. V neodvisni socialistični stranki so pa taki pristajali. Diktator brez terorja in nasilja proti sovražnikom delavstva si ni moglo misliti. Na podlagi teh izjav, dasi so se Italijani zavzemali za sprejem, bodo neodvisne odklonjeni.

+ Konferenca z Rusijo v Londonu ne bo. Angleška vlada je poslala boljševiki vladi brezlično obvestilo, da vzpričo dejstva, da hoče Rusija s Poljsko prirediti ne samo pogajanja za premirje, ampak tudi za mir, odpade nameravana konferenca v Londonu. Na to piše »New York Herald«: Angleška politika proti sovjetski vladi stoji na tem, da se prične z gospodarsko blokado moskovske vlade in da se prepusti Poljsko usodi. Poljski ni več mogoče pomagati, njena vojaška moč proti ruskim armadam je kakor razmerje 1 : 3. — Blokada proti Rusiji se bo potemtakem nadaljevala, Poljska pa je prepričana svoje usode.

+ Kongres zasopnikov vseh krščanskih veroizpovedij v Ženevi bo 12. avgusta t. l. Srbsko pravoslavno delegacijo bo vodil škof Irenej.

+ Zbor političnih in strokovnih organizacij v Podkarpatski Rusiji se je vršil v Užhorodu. Navzočih je bilo 145 delegatov, ki so zastopali 69 organizacij s skupno 50 tisoč člani. Sprejeta je bila resolucija proti kakršnekoli separatističnemu gibanju v stranki in soglasja s stališčem izvrševalnega odbora, da se stranka spoji s Čehoslovaško socialno demokracijo ter da se povsem popirne njene programe. Obenem zahteva, da se pripusti na prihodnji strankni zbor že tudi zastopniki delavstva Podkarpatske Rusije. Za strankni organ je bil določen list »Pravda« v Užhorodu. (Pod-

karpatska Rus je del Češkoslovaške republike.)

+ Nova korita. Kakor poroča »Chicago Tribune«, je svet zveze narodov, ki zboru v San Sebastiju, sprejel francoski načrt ustanovitve mednarodnega generalnega štaba, obsejočega iz vojaških in mornariških strokovnjakov. Naloga tega štaba bo, da izdela operacijski načrt v primeru, da kaka država prelomi pogodbo zveze narodov ali napove vojno.

+ Kongres kavkaške socialne demokracije se je vršil minuli mesec v Tiflisu.

Kongres druge internacionale.

V Švic v Geniu se vrši te dni kongres socialističnega proletarijata. Zborovati je pričel dne 31. julija. Otvoril ga je generalni tajnik S. Huysmans. Opravičila sta se Henderson (bolan) in Branting, švedski ministrski predsednik, zaradi zapostavljanja z državnimi posli. Za predsednika kongresa je bil izvoljen angleški delegat Shaw, za podpredsednika holandski delegat Vliegen. Predsednik Shaw je v svojem uvodnem govoru poudarjal, da upa, da bo kongres imel vsaj deloma pozitiven uspeh. Opisoval je brezupni položaj raznih evropskih držav in izjavil o Rusiji, od koder se je šele nedavno vrnil kot angleški delegat, da dobiva na ozemlju sovjetske republike prebivalstvo komaj polovico toliko živih, kolikor jih normalno potrebuje. Nato je govoril o nasprotjih, ki so nastala v Internacionali in rekel, da internacionala mora izvesti misel, ki jo ima, da namreč izdela za vse veljavne delovni program za vse dežele. Vsak narod mora ohraniti popolno svobodo, kako uresničiti socialistične cilje. Zadnji čas je, da se internacionala zopet oživi, pri čemer se pa mora omejiti na gotove glavne točke, ker se vendar ujedinenje vseh skupin : more doseči. Kar se tiče Rusije, opneča vsakršen kritiko in ne soditi, ali je za to deželo diktatura proletarijata primerna oblika za uresničenje socialističnih ciljev ali ne. Vsekakor pa mora ugotoviti, da mora rusko metodo odločno odklanjati.

Druga internacionala se pa ne sme smatrati sovražnikom Rusije. Zahodne države so svoje stališče napram sovjetski Rusiji že bistveno izpomenile, za kar ima Labour Party (angleška delavska stranka) veliko zaslugo. Pričakovani sklep miru s Rusijo bi vsekakor koristil delovnim razredom vseh dežel. Prepričan je dalje, da je

poljski napad

posledica dogovora med Poljsko in ukrajinskimi diktatorjem Petljuro, na podlagi

in je izvolil za častnega predsednika Karla Kautskega. Poslal mu je nastopni brzojav : »Že več kot dve leti se bojuje naša država za svojo neodvisnost, ki so jo priznale evropske velesile in sovjetska Rusija. Le okvirju te neodvisnosti bi me moglo uresničiti osnovne principe, za koje se je mednarodna socialna demokracija vedno bojevala in se bo še v naprej. V tem boju naj je olajšalo zmago naše pravno orožje, ki nam daje nado tudi na bodočo zmago. Kavkaška socialna demokracija pošilja svoje- mu ljubemu učitelju srčni pozdrav.

kateraga so smeli Poljaki zasedati ukrajinsko zemljo. Misli pa, da glede krivde vojne ne moremo več razpravljati o prepiru kdo je kriv na socialističnem kongresu. Predlaga kongresu, da različne stranke, ki se zanimajo za odgovornost za vojno, stavijo po en predlog, in da se o teh glasuje brez debate. Naglašja končno, da se da socializem uresničiti po poti demokratizma.

Nato sporoči Huysmans, da bo trajal kongres najbrže do bodočega četrtika. Meni, da se kongres ne sme prej raziti, preden ni slišal poročila britske komisije, ki je bila v Rusiji, in katere dva člana, predsednik Shaw in gospa Snowden sta navzoča. Priporoča preselitev generalnega tajništva iz Bruslja v London, ker je danes angleška stranka najmočnejša. Sklepalo se bo pa o stvari šele na podlagi dotičnega pravkar došlega Hendersonovega pisma.

Rozier (Francija) izjavi, da je za svobodno debato o krivdi in odgovornosti, ker se mora prav to vprašanje zaradi strankarske enotnosti temeljito pojasniti.

Predsednik priporoča, da se vprašanje odgovornosti obravnava šele potem, ko poda definitivno izvoljena komisija poročilo.

Dr. H. Braun (Nemčija) izjavi, Nemci pač razumejo, da vprašanje odgovornosti belgijski in francoski delegati nečejo opustiti. Nemci so pa mnenja, da je težko doznati krivdo na svetovni vojni, ker so Nemci edini, ki so dostel objavili vse akte. Diskusija o krivdi je potrebna, in debata o tej stvari je potrebna za bodočo zblizanje proletarijata.

Huysmans sporoči, da žele različni francoski in belgijski delegati, da naj sprejme kongres resolucijo na čast Jauresa. Če bi ta še živel, bi bil danes gotovo navzoč in bi nastopil za uresničenje socializma potem demokracije.

Plenarna seja se nato odgodi šele na ponedeljek.

Klerikalna hinavščina.

V »Večernem listu« štamo v članku »O ironiji« naslednje: »Ko se je pri nas pred 25—30 leti pljuvalo na delavstvo, ko se je isto suvalo in tolkalo s pestmi, ki se moralo delati kapitalistom dnevno svojih 12—15 ur v nezdruhljivih prostorih za najnižjo plačo, takrat je bil krščanski socializem tisti, ki je postavil roko med delavca in kapitalista ter rekel: nikoli več se ne bo to zgodilo. Za delavstvo so se pričeli bolj čisti, od takrat se mu je blagostanje večalo. In na Češkem? Tam danes socialni demokratje in komunisti vrše zločine nad delavstvom. V neki tovarni tkanin blizu Prage je delalo tisoč delavcev. Med njimi je bilo 150 krščanskih socialcev, ostali so bili socialisti. Socialisti so zahtevali odstranitve kršč. socialcev. Ker pa se ti niso hoteli pokoriti njih pozivu, so šli socialisti ter prežezali v obratu, kjer so krščanski socialci delali, vse jermene, pretepli, opljuvali in osuvali ter iz tovarne izrinili naše delavstvo. Že samo ta dogodek kriči dovolj v svet, kako izvršuje socialna demokracija v praksi svoja načela.

Tako torej »Večerni list«. Mi samo vprašamo: Kdo pa je vladal ves čas pred letom 1918, t. l. predno si je naše delav-

stvo priborilo osemurni delavnik, — kajti 25 do 30 let delavstvo še nima osemurnega delavnika, ker se je toliko in še več let zanj borila le socialna demokracija; — torej vprašamo: ali niso pri nas na Slovenskem ves ta čas in do danes vladali, komandirali ter tepali ubogo delavsko parovarno klerikalci, ga gnali celo v klanice na fronto, ga suvali in tolkali s pestmi! Priznate, da so delavci takrat delali po 12 do 16 ur dnevno in klerikalno časopisje se je takrat nesramno norčevalo iz zahteve socialnih demokratov, ki so zahtevali osemurnik! In klerikalci se še danes norčujejo predvsem po shodih na kmeth (v delavskih okrajih si sveda tega ne upate) iz osemurnega delavnika in delate zoper njega in to še celo v svojem klerikalnem časopisu! Navedemo, če treba, dosloven citat iz »Domoljuba« in v »Večernem listu« pa, ki ga izdajate izključno le za farbarjo onih, ki ne razodnih delavcev in delavk, ki se na novo rekrutirajo s kmethov, pišete, kakor da ste delavski »prijetelji« že od zdavnaj in še danes! Kako očitna pristna klerikalna hinavščina! Predzrli ste tako, da izgleda, kakor da bi pred tistimi 25 do 30 leti, ki jih tu navajate (mesto da bi rekli: še danes pljuvamo

in sujemo delavstvo — spomniti se je treba samo raznih stavk v zadnjih mesecih) — kakor da bi torej socialistično delavstvo samo sebi zapovedalo delati 12 do 15 ur dnevno. Res ste mojstri v lažeh in zavajanju in pripeli si boste prav tako kolajno odlike kot si jo je svoječasni urednik »Slovenca«. — In češko delavstvo zmerlate in pravite, da socialisti vrše zločine nad njim. Potem pa v primeru navajate: v tovarni je tisoč delavcev, od teh jih je 150 kršč. socialcev. Torej delavska večina vrši sama nad seboj »zločine«! Kaka logika! In ali je sploh resnično, kar pišete vi o tem dogodku? In če bi bilo, gotovo je večina delavstva (850 proti 150) vedela, kaj in zakaj noče več priznati onih 150 za svoje tovariše; ker se ti tovariši prav tako dajo, sfanatizirani in zaslepijeni, uporabljati od kapitalistov proti interesom večine in samih sebe, kakor to delajo vse, od kapitalistov v svrhu stavkov-kazniva in oviranja pri dosezanju delavskih zahtev ustanovljene organizacije, kakršna je tudi slovenska klerikalna S. K. S. Z. in liberalna-narodna socialna N. S. Z.

Sicer pa glede češkega delavstva (pa tudi glede nemškega in avstrijskega) moremo ponoviti besede že marsikaterega češkega delavca, s katerimi imamo mnogokrat prilike govoriti, da se čudi, ko vidi, kako grdo in nasilno postopajo pri nas klerikalci z delavstvom, pa se tudi čudi, da je nekaj našega delavstva še tako zaostalega, da se pusti še vedno vleči za nos od klerikalcev; nasprotno pa pravi, da si je češkoslovaško delavstvo že v prav veliki meri izvojevalo boljše razmere, nebroj socialnih ustanov, dočim pri nas, kjer vladajo takozvani »prijetelji« delavstva, naši klerikalci, ni še niti sluh na duha o kaj takem, čeprav v »Večernem listu« in po drugih svojih časopisih pišejo z velikimi črkami o svojem »socialnem« in »delavskem« programu...

Novice.

— Nov dnevnik v Jugoslaviji. Politični dnevnik »Jugoslovenski Narod«, glasilo seljaške stranke, je pričelo izhajati v Beogradu dne 4. t. m.

— Otvoritev tehnične šole v Zemunu. Ministrstvo za socialno politiko bo otvorilo v Zemunu tehnično šolo, v kateri se bodo invalidi učili raznih obrti.

— Eksplozija v škodnih delavnicah. V škodnih delavnicah v Nyfany blizu Plznja se je zgodila težka eksplozija. Bilo je 19 delavcev ubitih in 12 ranjenih. Materijalna škoda ni velika.

— Statistika tržaškega prebivalstva. Mestni statistični urad je izdal ravnokar svoje 30. demografsko (ljudopisno) obvestilo za teden od 18. do 24. julija, iz katerega posnemljemo nastopne podatke: Dne 1. majnika 1920. se je cenilo tržaško prebivalstvo na 234.751 duš. V rečenem tednu se je rodilo 115 otrok, in sicer 59 moških in 56 ženskih, a med njimi 97 zakonskih (46 moških in 51 žensk) in 18 nezakonskih (13 m. in 5 ž.). V isti dobi je umrlo 84 oseb, 51 moških in 33 ženskih.

— Macharjevo »Magdaleno« je vfilmovala v Pragi neka ameriška družba. Filmovana bodo v Pragi še mnoga druga dela češkoslovaških pisateljev. Tudi Dantejeva »Divina Comedia« in »Lassalovo življenje in smrt« sta že filmovana.

— Katastrofalni izbruh v municijski tovarni v Nyfany (pri Plznju) je zahteval 21 smrtnih žrtv, in mnogo težko in lahko ranjenih. Vzroki izbruha še niso znani.

— Velikanska eksplozija. »Breslauer Zeitung« poroča iz Kanta: Na protelnem oddelku jeklarne Mark je bila slina eksplozija. Vsa tovarniška poslopja so zletela v zrak. Vse podjetje je v ognju. Od delavcev se ni ničesar ponesrečilo. Tudi škoda na hišah po mestu je znatna.

Dnevne vesti.

Kredit za nabavo sušilne za češplje. Minister za prehrano je odobril srbskemu poljedelskemu društvu kredit 375.000 di-

narjev, ki bo služil za nabavo novih in popravo starih sušilnic za češplje in silve.

Popravek. V včerajšnjem »Pismu iz Zagreba« se je pripetila nezmisljena tiskovna poma, ki pravi, da ima »Obči radnički savez« 9 do 10 članov. Obči radnički savez ima 9 do 10 tisoč članov. Izpuščena je bila torej pomotoma beseda »tisoč«.

Odpuščen delavci tobačne tovarne se vabijo na setanek v soboto ob 7. uri zvečer v gostilno pri »Fröhlichu«, Trnovski pristan 4. Udeležite se vsi. Zelo važno!

Izseljevanje v Ameriko se je zopet začelo! Iz Ljubljane se je tekom včerajšnjega dneva odpeljalo na Trst v Ameriko preko 200 izselencev. Večino tvorijo ženske, katere dobivajo vozne listke od svojcev v Ameriki. Izseljeniške agenture so zopet začele marljivo poslovati. — Pa pravilo, da je Jugoslavija dežela, kjer se cedi med mleko.

Kako se uraduje v poverjenstvu za notranje zadeve. »Enakost« piše: V poverjenstvu za notranje zadeve se uraduje takole: Načelniki oddelkov imajo striktno povelje, da morajo predložiti vsak akt, ki vsebuje kakšno politično zadevo s Stajerskega. »V izjavo« g. poverjeniku za prosveto dr. Verstovšku. Na aktu izjavi svoje mnenje, ki je potem obvezno za dotičnega referenda. Gorje uradniku, ki bi si upal zadevo rešiti drugače. V kraniških zadevah je procedura malo drugačna. Če slučaj ni znan osebno g. poverjeniku Remecu, se obrne po informacije k župniku dotičnega kraja. Župnikova izjava je merodajna za rešitev. Ta način reševanja aktov pojasni marsikatero uganko, pred katero so bili postavljali lokalni činitelji, ki niso mogli umeti, kako da je rešitev vlade v tolikih primerih popolnoma drugačna, kakor se je glasil njihov dobro utemeljen in dobro mišljen predlog. Pojasni pa tudi, zakaj se klerikalci tako krčevito branijo, pustiti poverjenstvu za notranje zadeve iz svojih rok.

Klerikalni blagoslov je nova podrazitev vseh cen na železnih. Klerikalni listi so obljubljali že takrat, ko je postal Korošec minister železnice, da bo Korošec, ker i duhovnik »požegnala« železnice tako, da se bomo v »treh mesecih« vozili po železnicih tako, kakor v najmodernejše urejeni vlakih, recimo kakor v Ameriki. No, ker ta »blagoslov« ni uspel, je pa uspel tembolj drug tak blagoslov — namreč podrazitev železniške tarife, ali z drugimi besedami podrazitev vseh življenjskih potrebščin, kar je torej »zasluga« prijateljev revnega ljudstva, naših klerikalcev. O stvari govorimo na drugem mestu podrobneje.

Duhovniki v Orlovih kroljih. Na mariborskem klerikalnem kongresu se je ugovarilo, da je bilo med Orli v kroljih tudi več kaplanov. Da tako delajo duhovniki za »utrditve« vere, jim baje zapoveduje božja zapoved...

Tatila iz priložnosti. Včeraj je bila aretirana Katarina K., mlado dekle iz dobrih situirane družine, ker je prodajalki čevljev na Vodnikovem trgu Mariji Kogoj skrivaj vzela več parov čevljev in skupni vrednosti 2900 K. Aretirana je tatvino odkrito priznala in pripomnila, da je bila vsled priložnosti zapeljana k tatvini. Hodila je k prodajalki opoldne v vas. Dočim je prodajalka nekoliko zadremala, je dekle porabilo priliko, da je jemalo čevlje.

Aretacija nevarnega vlomilca. V zapore deželne sodišča v Ljubljani so te dni privedli zelo nevarnega vlomilca Ivana Pavliča, ki je po raznih vilah na Gorenjskem izvršil zelo številne vleme.

Tatvina. Aretirana je bila služkinja Amalija Mihelič, ker je svoji gospodnji vzela večji znesek denarja. Aretirana priznava, da je vzela okoli 2000 K. Glede denarja omenja, da ga je potrošila za hrano in druge potrebščine. Enkrat je v treh dneh vzela 300 K.

Popis rezervnih častnikov. Minister za vojno in mornarico je izdal naredbu, naj se izvrši popis vseh rezervnih častnikov.

»Slov. dij. zadruga« v Pragi in »Slov. dij. zadruga« v Brnu« opozarjata one tovariše dijače, ki nameravajo bodočo šolsko

od žalosti umre... Kako je ljubil gospodično Stangersonovo.

— Res težko je gledati toliko boleti. Je ušlo gospodu preiskovalnemu sodniku...

— Toda upati moramo, da gospodična Stangersonova gotovo še ozdravi...

— Upajmo... Njen oče mi je včeraj pripovedoval, če umrje ona, bo pomenilo to tudi zanj gotovo smrt... Kakšna nepreračunljiva izguba za znanost!...

— Rana na čelu je težka, kaj ne?...

— Gotovo! Nerazumljiva sreča, da ni takoj povzročila smrti... Udar je moral biti silen!...

— Torej ni bila gospodična Stangersonova ustreljena, de Rouletabille ter me pomenljivo pogleda...

Gospod Marquet je bil v vidni zadregi.

— Ničesar nisem rekel, ničesar nečem reči in ničesar ne bom povedal!

In obrnil se je proti pisarju, kot bi nas več ne poznal...

Toda tako hitro se ni bilo mogoče odkriti spretnega Rouletabille. Pristopil je k preiskovalnemu sodniku, pokazal mu številko »Matina«, ki jo je potegnil iz žepa, ter rekel:

— Samo nekaj, gospod preiskovalni sodnik vas smem vprašati, indiskreten nikakor nečem biti. Ali ste čitali poročilo »Matina«. Neumno je, kaj ne?

— Ne vem, zakaj, gospod...

— E, kaj! Rumena soba ima samo eno zamezreno okno — železje pa ni bilo prepiljeno — in pa ne duri, ki so jih vlomili... vendar ne najdemo morilca!

— Tako je, gospod! Tako je, in nič drugače!... To je ravno vprašanje, ki ga je treba rešiti!...

Rouletabille nato ni več govoril, zdelo se je, da so njegove misli splavale čisto kam drugam. Četr ure je tako preteklo.

Ko so se njegove misli zopet vrnile k nam, reče obrnjen proti gospodu preiskovalnemu sodniku:

(Dalle prih.)

Fran Erjavec:

Nemščina in srbohrvaščina.

Po prevratu smo pri nas silno hiteli s »strganjem starega kvasa«, žal, zelo nekritično in enostransko. V svojem prvem entuzijazmu smo več gledali na zunanost, na vnanje simbole našega rodstva, nego pa na naše notranje prerodenje v jugoslovanski smeri. Karkoli nas je spominjalo na nekdanje avstrijske čase, vse smo hoteli izbiti čez noč, ne oziraje se na to, je li bilo tako trebljanje povsod umestno ali ne. Da navedem konkretne primere: Kar čez noč smo vržili iz naših šol nemščino ali jo vsaj potisnili do najskrajnejše mere in posadili na njeno mesto srbohrvaščino. Vseprek smo kričali na nemščino in jo preklinjali, nihče ni hotel manjkati pri tem vseobčem kamenjanju. No, sedaj upam, da so se duhovi že nekoliko pomirili, zato prihajam na dan in izpregovornim besedo v obrambo nemščine, četudi na riziko, da bom morda sam kamenjan.

*) Naslednji članek ponaušujemo iz hujševne številke »Popotnika«.

Kaj je nemščina? Ali morda res tista kruta in neumljiva roka, ki nas je davila stoletja? Dejal bi, da ne. Nemščina je pri tem nedolžna in le slučaj je, da so se posluževali Habsburžani s svojo kamarijo tudi nemščine kot sredstva za svoj režim. Realno moramo zreti na nemščino kot jezik, ki ga govori 80 milijonov ljudi z visoko kulturo in še višjo civilizacijo, narod, s katerim imamo skoro 200 km skupne meje, narod, na katerega nas veže stoletna tradicija, narod, kateremu se imamo vsekar zahvaliti tudi za pretežni del naše kulture in civilizacije, narod, s katerim nas vežejo tekom stoletij ustvarjene gospodarske vezi, narod, ki igra vltub svojem porazu še vedno veliko vlogo v svetovnem koncertu in bo igral še večje v bodočnosti. Absurdna je namreč misel, da bi bilo mogoče iztriniti iz svetovnega koncerta ljudstvo, s tako ogromno življensko silo, kakršno so pokazali baš Nemci v svetovni vojni.

Z degradiranjem nemščine v naših šolah tedaj nismo uničili močnega sredstva prejšnjega avstrijskega režima, to se je zgodilo samoposobi vsled odcepljenja naših dežela od Dunaja, nego smo vržili iz naših

sol svetovni jezik, ki nas je edini vezal s svetom in svetovno kulturo.

Mesto nemščine smo vpeljali srbohrvaščino. Nočem vpraševati, na kolikih hrvaških oziroma srbskih šolah so vpeljali slovenščino, prav odkrito pa vprašam, kaj zmisel naj ima ta zamenjava? Za vsakdanjo praktično uporabo razume vsak Slovenec prav dovolj srbohrvaščino. Praktičen pomen bi imel kvečjemu pouk cirilice, ki je v sedanjih razmerah morda res potreben, spoznati pač moramo srbohrvaško slovnost. In sicer? Ali naj nam srbohrvaščina odslej posreduje svetovno kulturo, kakršno nam je posredovala preje nemščina? Ni ga, ki bi se upal to trditi, saj je menda vsakemu jasno, da stojimo Slovenci kulturno in civilizatorno daleč pred našimi južnimi brati. In menda ga tudi ni, ki bi se upal trditi, da lahko živimo odslej v Jugoslaviji brez vsakih tesusnih zvez s širokim znanjnim svetom, s svetovno kulturo. Obratno, poprej smo bili več ali manj prisiljeni capljati za razvojem, duh časa nas je več ali manj prisiljeval vleči v pred, v Jugoslaviji bomo navezani le sami nase, na lastno inicijativo, na lastno pridnost.

Predpogoj vsega našega nadaljnega razvika je, da vsa naša inteligenca tudi v

liškem domu sta razsvetljevala jezero dva žarometi kakor dve petrolejki. Toda čutili! Tudi mrtvaška raglja je bila na delu za njihovo reklamo! Slaba in žalostna reklama! Mogoče so hoteli z njo ustrašiti Blejčane, ki so bili zelo neveseli vsiljivega gosta. Torej mrtvaška raglja je simbol naše klerikalne stranke. Tu vidite, s kako reklamo delajo zase. In ljudje še trpajo za temi belimi teroristi? Narod, spreglej! Vrzi to druhal iz svoje srede na gnojni kup in se okrepi z zdravimi nazori! Še ribe so bile nemirne pred temi ljubitelji mrtvaške raglje... Cirkus pa tak!

Knjžnica dnevnika „NAPREJ“.

Času primerno čtivo kupujte, čitajte, razširjajte
BROŠURE:
Narodno vprašanje in Slovenci. Cena 10 vin.
Vun z enako volilno pravico! Proč s carino na živila. Cena 40 vin.
Zvišanje duhon. plač. Cena 10 vin.
Tajnosti španske inkvizicije. II., III. in IV. zvezek. Vsak zvezek po 10 vin.

Katoliško svetovno naziranje in svobodna znanost. Cena 70 vin.
Krst sv. Vladimira. Cena 50 vin.
Cerkvena pristojbine ali štoltnia. Cena 30 vin.
Razprave VII. rednega zbora jugosl. soc. dem. stranke iz l. 1909. Cena 60 vin.
Koliko pritiče družinam vpoklicanih? Cena 20 vin.
Razprave X. rednega zbora jugosl. soc. dem. stranke iz l. 1917. Cena 1 K 50 vin.

Lurška pravljica. Cena 40 vin.
Francka in drugo. Spisal Etbin Krištan. Cena 50 vin.
Primož Trubar in naša reformacija. Cena 50 vin.
Pod spovednim pečatom. II. del. Cena 2 K.
Pri vseh teh brošurah so cene višje za 30%.
Abditus: Naša gospodarska in socialna vprašanja. Cena 4 K.
Komunistični manifest. Cena 2 K.

Eno leto v Narodnem predstavnistvu. Cena 6 K.
Majski spis (za leto 1920). Cena 3 K.
Sodruži, sodružice! Naročajte zgornje knjižice naravnost ali po dopisnici pri upravi „Napreja“, Ljubljana, Francišanska ulica šte. 6, I. nadstropje. — Vse podružnice „Svobode“ opozarjamo, da skrbno marljivo za razširjanje zgoraj navedenih brošur.

Izdajatelj: Ivan Mlinar.
Odgovorni urednik: Jak. Vehovec.

VABILO

na

ustanovni občni zbor „Ljudske tiskarne“

delniške družbe v Ljubljani
ki bo

dne 15. avgusta 1920, ob 10. uri dopoldne, v Ljubljani, Aleksandrova cesta šte. 5
(Nakupovalna zadruga) s tem-le dnevnim redom:

- Sklepanje o ustanovitvi delniške družbe in o končno-veljavni ugotovitvi vsebine družbene pogodbe, kakor je le-ta oblatveno odobrena;
- volitev članov upravnega sveta;
- volitev članov nadzorstva.

V Ljubljani, dne 5. avgusta 1920.

Albin Prepeluh s. r. Štefan Dražil s. r.
Ivan Podlesnik s. r. Mihael Rožanec s. r.
Filip Uratnik s. r. Ivan Kocmur s. r.
Ivan Mlinar s. r.
Dr. Milan Korun s. r.

Gonilne jermene nudi DRAVA

lesna trgovska in industrijska delniška družba MARIBOR.

Amerikansko strojno olje

olje, lahko, za vretena; olje za avtomobile, lahko;
olje za transmisije; olje, izredno težko;
olje, strojno, za poljed. stroje; olje za cilindre;
olje, strojno, za težke stroje; olje proti prahu.

Glavna zaloga:
Medič, Rakovec & Zankl
d. z. o. z.

preje A. Zankl sinovi.

Nakupovalna zadruga

za konzumne in produktivne zadruge in zavode

F. Z. Z. O. Z.

v Ljubljani, Aleksandrova ulica šte. 5

priporoča svojim članom

nakup najrazličnejšega blaga!

Pav. Jemc, krojaški mojster

Spodnja SIŠKA št. 22

priporoča svojo delavnico za izdelovanje oblek za gospode po meri. Ima prvovrstne moči.

Točna postrežba in zmerne cene.

Narocajte „NAPREJ“.

Zopet
ogromno pošiljatev manufakture naravnost iz inozemstva je prejela tvrdka R. Stermecki v Celju.

In sicer volne, čerjice, tiskanine, etamina, batista za ženske obleke, sukna kamgarna in hlačevine za moške obleke, belega in pisanega platna za perilo, klate, cvilila, robcev, svile in še mnogo raznega družega blaga, katero se prodaja, zaradi nakupa v velikanskih množinah po čudovito nizkih cenah. Razen tega, vedno velika zaloga lastnega izdelka srajc, predpasnikov, bluz, kril, ženskih, moških in fantovskih oblek, po zelo nizkih cenah. Celviji, ženski, moški in otroški vedno v velikanski zbirli, pristno ročno delo od lastnih čevljarjev.

Ilustrovani cenik zastoji! Na debelo samo v I. nadstropju

VELETRGOVINA R. STRMECKI CELJE ŠT. 314, Slovenija.

Večja množina časopisnega papirja se prodaja. Polzve se v upravi „Napreja“.

Cvetlična semena za jesensko setev kakor cimerarije, nageljčki, levkoje, primule, mačke itd. v lepi izbiri, jamčeno zanesljiva, se dobe pri Sever & Komp., Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

Iščem sobo od 1. avgusta v Ljubljani ali bližnji okolici. Če mogoče tudi s hrano. Če je le postelja, grem samo k sodrugom. Ponudbo na upravo „NAPREJA“.

Prodaja 2 ženska, 2 moška, 2 čevljarska šivalna stroja: vsi so v dobrem stanju. Polzve se sv. Petra nasip 53/l.

Kupim Vilbarjeve samospeve (I. in II. zvezek) in Volaričeve samospeve. — Naslov kupca v upravi „Napreja“.

BALKAN trgovska, špedicijska in komis. deln. družba Podružnica v Ljubljani. Akc. glav. K 1.500.000. Špedicija vsakega blaga. — Vkladiščenje. — Zaccarinanja. Reekspedicijska. — Prevažanje pohištva. Lastnica I. ljubljanskega skladišča

KRISPER & TOMAŽIČ

Direktna zveza s progoljane železnice. Telefon št. 566.

Poštni čekovni račun št. 10.582.

Telefon interurban št. 178.

Konsum. društvo za Slovenijo

sprejema v svojem hranilnem oddelku

hranilne vloge

in jih obrestuje po čistih

4%.

Večje hranilne vloge (nad tisoč kron), katerih vlagatelji se obvežejo, da dvignejo zneske iz te vloge šele po polletni odpovedni dobi, obrestuje po čistih

4 1/2%.

Za varnost hranilnih vlog jamči blagovna zaloga, ki znaša po polletni bilanci okrog 10 milijonov kron, društvena posestva, ki reprezentirajo vrednost nad 2 milijona kron, kakor tudi skladi, rezervni, deležni in dr.

Vloge sprejemajo in izplačujejo

vse podružnice Konsumnega društva za Ljubljano in okolice, ki so:

1. V Spodnji SIŠKI v Ljubljani.
2. Na Glincah pri Ljubljani.
3. V Ljubljani, Bohoričeva ul.
4. V Ljubljani, Sodna ulica.
5. V Ljubljani, Krakovski nasip
6. Rožna dolina (obč. Viš).
7. V Trzinu na Gorenjskem.
8. Na Savi (obč. Jesenice) Gor.
9. Na Jesenicah (pri Ferjancu).
10. Koroška Bela-Javornik.
11. Borovnica.
12. Radovljica.
13. Kranjska Gora.
14. Mojstrana.
15. Celje.
16. Sočnanj.
17. Guštanj, Koroško.
18. Prevalje.
19. Mežica.
20. Crna I.
21. Crna II.
22. Maribor.
23. Litija.
24. St. Lovrenc na Poh.
25. Kamnik.
26. Pragersko.
27. Križe pri Trzinu.
28. Sv. Ana pri Trzinu.
29. Gorje pri Bledu.
30. Store pri Celju.
31. Fala nad Mariborom.
32. Ruše nad Mariborom.
33. Pliberk, Koroško.
34. Rogaška Slatina.
35. Radeče-Zidanmost.
36. Poljčane.

Se podrobnejša pojasnila podajajo zaupniki v navedenih podružnicah ali pa osrednja pisarna Konsumnega društva za Ljubljano in okolice, ki je v Ljubljani, Sp. SIŠKA, Kolodvorska cesta 208.

Pisma naj se pošilja pod naslovom: Ljubljana, poštni predal 13.

Društvo ima na razpolago pošne položnice s katerimi zamorejo vložniki denarne pošiljatev pošiljati tudi naravnost v osrednjo blagajno.

Sodrug!

Zadružniki!

Vlagajte svoje prihranke v lastno hranilnico!

Mariborska eskomptna banka, Maribor,

Tegetthoffova ulica 11

Podružnici: MURSKA SOBOTA in VELIKOVEC

prevzema denarne vloge in iz-

vršuje vsakovrstne bančne posle

- - pod najugodnejšimi pogoji. - -